

Az 1945–1949-es évek politikai relikviái a Fekete Házban

A szovjetizálás plakátjai

Gyökerestől tépi ki a reakciót címmel nyílt kiállítás az 1945–1949-es évek politikai plakátjaiból a kommunizmus áldozatainak emléknapiján, tegnap a szegedi Fekete Házban.

Tanulmánytárlatot nyitott meg tegnap a Fekete Házban *Marjanucz László* történész: a szegedi és a mohácsi múzeum gyűjteményéből származó politikai plakátok, írógépek, rádiók, festmények és más dokumentumok a kommunista hatalomátvitel előkészítésének időszakát, az 1945–1949-es éveket idézik. Az SZTE BTK új- és legújabb kori magyar történelmi tanszékének vezetője miután átfogó és érzékeltes értékelést adott a szovjetizálás korszakáról, tanulságképpen Illyés Gyula kommunistaokra vonatkozó sorait idézte: „Ott áll a síroknál, / Ó mondja meg, ki voltál, / A porod is neki szolgál.”

A kiállítás talán legérdekesebb darabja a Hídatvadás című alkotás, amit Vinkler László a szegedi városvezetők felkérésére 1951-ben festett. A kép a belvárosi híd – ami később néhány évig Rákosi Mátyás nevével viselte – 1948. november 21-i avatását ábrázolja, előtérben a hírhedt szónokkal, „a hídvérő” Gerő Ernővel, a közlekedési tárca vezetőjével. *Hemmert János* festőművész, a Radnóti gimnázium nyugalmazott rajztanára elmesélte, hogy annak idején hallgatótársaisal többen is modellt álltak mesterüknek, így felismerhető mellékfiguraként szerepelnek a képen. A méretes alkotást párjával együtt 1951-ben a városháza dísztermében, a Ferenc Józsefet és Erzsébetet ábrázoló eltávolított festmények helyett állították fel. Ott díszlegett egészen az '56-os forradalomig, amikor a népharag letepte. Évtizedeken át a múzeum raktárában összetekercselve porosodott, kifejezetten a mostani kiállításra restaurálta *Szabó Tamás*, akinek nem volt könnyű dolga, mert Gerő fejét zsírkrétával összefirkálták, és a transzparenszeket is vastagon lefestették. *Hemmert János* szerint Tápai Antal munkája az a kiállítás látható szignó nélküli kisplasztika, amely egy vöröskatonára és egy vasmunkás kézfogására ábrázolja. A jeles szegedi szobrászművész a bőrkötényes munkásban önmagát mintázta meg. Öccse, Tápai Lajos pedig azt a fahidat festette meg, amit a lebombázott vasúti híd mellett állítottak fel.

H. ZS.

Hemmert János festőművész önmagát mutatja Vinkler László Hídatvadás című képén, a Fekete Házban..

Fotó: Miskolczi Róbert

Március közepéig marad a hideg idő

Anticiklon űzi el a meleget

Egy hatalmas kiterjedésű anticiklon miatt március közepéig marad a hideg idő térségünkben.

Jóllehet a meteorológiai tavasz már a hét végén, március elsejével elkezdődik, enyhülésre csak a hónap második felében számíthatunk. – A hőmérséklet nagyon lassú emelkedésére csak szombat, vasárnap számíthatunk, ám ezt szinte észre sem lehet venni, hiszen csak egy-két fokról van szó – magyarázta *Lévai István*, az

Országos Meteorológiai Intézet szegedi állomásának ügyeletes.

Sőt még a március is fagyosan köszönt be. Ennek oka, hogy egy több ezer kilométer átmérőjű anticiklon kavargó a kontinens fölött Finnországtól egészen Olaszországig. Ez a légmozgás pedig megakadályozza, hogy dél felől meleg levegő áramoljon térségünkbe.

– Február végén általában már fagymentesek a nappalok. Most azonban kiugróan hideg van, hiszen napközben alig emelkedik

nulla fok fölé a hőmérséklet – tette hozzá a szakember. Térségünkben egyébként nincs front-hatás. Mint ahogy a meteorológiai intézet szegedi állomásának ügyeletes fogalmazott: egy hideg légpárna ül a Kárpát-medencén, ezért állandósult a fagyos, ködös idő.

A tudományos alapokat mellőzve, *Lévai István* hozzátette, valószínűleg csak március közepe, vagy fele számíthatunk enyhülésre.

A. T. J.

A Peugeot-t az autópálya hiánya miatt nem érdekelte Szeged

Munkahelyért lobbizik a megye

Bár a Peugeot-gyár ügyében nem volt sikeres a lobbizás, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium felajánlotta segítségét Csongrád megyének. Az ajánlatot a megyei önkormányzat elnöke komolyan vette: hétfőn a minisztérium befektetési főigazgatójának átadta a megye gazdaságát bemutató tanulmányt.

Az autópálya hiánya volt a fő oka annak, hogy a Peugeot nem érdeklődött Szeged iránt, amikor új autógyárának helyszínét kereste – hangzott el a Gazdasági és Közlekedési Minisztériumban tartott megbeszélésen. *Erdős Péter*, a minisztérium befektetési főigazgatója *Frank Józseffel*, a Csongrád megyei közgyűlés elnökével találkozott. A megbeszélésre az adott alkalmat, hogy amikor az elnök a Peugeot-gyár lehetséges helyszíneként Szegedet ajánlotta a miniszterelnöknek, a levelet továbbították a gazdasági miniszteriumba, ahonnan jelezték, bár ebben az ügyben nem sikerült eredményt elérni, azért segítik a megyei önkormányzat önkéntes gazdaságfejlesztő törekvéseit. A megyei önkormányzat komolyan vette ezt az ígéretet, és az elnök hétfőn a befektetők szempontjából érdekes adatokat tartalmazó tájékoztatót vitt a befektetési főigazgatóknak. Ebben a megyéről tudományos igényűvel megírt tanulmány és több ismertető is van.

Ám egészen addig, míg az autópálya nem készül el, s nem lesz olcsóbb, nagyon nehéz jelentős befektetőt hozni a megyébe. Ezt a találkozón *Erdős Péter* mondta ki.

A tanulmányból kiderül: Csongrád megye 433 ezer lakosából 15 ezernek nincs munkahelye. Ez a szám immár hosszú évek óta nem változik, ami azt jelenti, nem keletkezik több új munkahely, mint amennyi megszűnik. Az inaktív keresők aránya 34, míg a foglalkoztatottaké 35 százalék. Emellett az iparban, a kereskedelemben foglalkoztatottak aránya is alacsonyabb valamivel az országos átlagnál. Amiben egyedül jobb ezen a téren a megye, az az oktatás: ebben a szférában dolgozik a munkavállalók 14 százaléka, miközben az országos átlag 9 százalék.

A találkozón *Frank József* kérte a minisztériumot, segítsen, hogy az autópálya minél hamarabb megépüljön, és használatának ára belesimuljon az országos átlagba. A találkozón jelen volt a Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Rt. (ITD-Hungary) képviselője is. E befektetőket közvetítő szervezet szegedi irodájának működését a területi önkormányzat is támogatja. Az ITD-Hungary vezérigazgatója pedig az *Lednitzky Péter*, akit még a Dél-táv marketingigazgatójaként ismert meg a közvélemény.

B. A.

Évértékelés

Pénteken tartja szokásos évértékelő munkaértekezletét a Szegedi Rendőrkapitányság vezetősége. Szintén ezen a napon hirdetik ki a személyi kérdésekről szóló parancsokat is.

Eltévedt erdei fülesbagoly kuksolt a gerendán

Madárkaland a Metróban

Erdei fülesbagoly tévedt a szegedi Metro Áruházba. Kiszabadításához a madarászokat hívták segítségül.

Berepült egy erdei fülesbagoly a szegedi Metro Áruház egyik raktárába, de a kifelé vezető utat már nem találta meg – tájékoztatta lapunkat *Lovászi Péter*, a Magyar Madártani Egyesület Csongrád megyei titkára. Az eltévedt ragadozó madár egy gerendára ült, onnan figyelte az alatta jövő-menő embereket. Néha fölroppent, de aztán tanácsatlanság magaslésre.

A Metro dolgozói nem akarták bántani a madarat, ezért fölhívták a Kiskunsági Nemzeti Park szegedi irodáját. A természetőrök értesítették a madártani egyesületet, s közös erővel vontak ki a bagoly megmentésére. Madárfogó hálókat is vittek magukkal, s az áruház dolgozóinak segítségével kifeszítették a finom szövésű anyagot, amely nem tesz kárt a nekirepülő, törékeny csontú állatokban.

Fölriasztották a baglyot, amely először még kiszabadult a hálókra varrt, s a madarak lepottyánását megakadályozó zsebek egyikeből, ám másodjára már nem volt menekvés. (*Puskás József* természetőr még fényképeket is készített az eseményről.)

Bűnöző volt a gyilkosság áldozata

Ki sújtott a baltával Kisteleken?

Tanúkihallgatással, a szakértői vélemények ismertetésével folytatódott tegnap Szegeden V. István pere, akit különös kegyetlenséggel elkövetett emberöléssel vádol a Csongrád Megyei Főügyészség.

Felesége halála után egyedül élt Kisteleken a 77 éves V. János. Az idős férfi 1999 márciusában ismerkedett meg B. Rozália román állampolgárral, s kapcsolatuk olyan harmonikusan alakult, hogy az elvált asszony V. házába is beköltözött, majd eltartási és örökösödési szerződést is kötöttek. Hamarosan benépesült a ház, ugyanis B. Rozália fia, H. Levente is követte édesanyját, s ifjabb V. János is úgy döntött, apjánál szeretne élni.

Ám nem sokkal később egyre feszültebb lett a hangulat a kisteleki házban. A rendszeres italozást egyre több szóváltás, veszekedések jellemezték, néhány használati tárgy is eltűnt, s emiatt előbb ifj. V., majd 2001 májusában B. Rozália és fia is elköltözött. B. Rozália hazatért Romániába, míg H. Levente továbbra is Magyarországon vállalt munkát, s többször is felkereste V. Jánost.

Így történt ez 2001. július 25-én is, amikor ismét vita robbant ki a két férfi között. A veszekedést – a vádirat szerint – V.

János egy éles tárggyal, feltehetően baltával zárta le. Szakértői vélemény szerint legalább tizenkét-szer sújtott le V. áldozatára, akinek a koponyája több helyen is darabosra tört, de találtak sérüléseket a háta bal oldalán, deréktájon s mindkét combján is. H. Levente a sérülésekbe belehalt.

Ezt látva V. János az elhunyt lábainál fogva kivonszolta az udvarra, földet dobált rá és fóliával is letakarta. Az álcázás nem volt igazán sikeres, ugyanis V. testvére, T. Józsefné, aki pár nappal később meglátogatta fivérét, július 28-án előbb a vérnyomokra figyelt fel, majd megtalálta a holttestet is. A főügyészség különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntetével vádolja V. Jánost, ám ő tagadja bűnösségét.

A tegnapi tárgyaláson több, új részletre is fény derült. Így például a bírói tanácsot vezető *Cserháti Ágota* bírónő elmondta: az Interpol segítségével sikerült megtudni, hogy az áldozat, H. Levente Romániában 1995 óta több bűncselekményt is elkövetett. Így például elítélték rablásért, magánlaksértésért, lopásért, hamis személyi adatok használatáért is. Mivel a bíróság további szakvélemény megismerését is fontosnak tartja, a tárgyalást elnapolták.

B. Z.

Pavlovits Dávid és Ittész Gergely koncertje

Fuvola-gitárest

A Filharmónia Kht. kamarabéleti sorozatában szerdán este fél 8-tól a konzervatórium hangversenytermében Pavlovits Dávid gitárművész és Ittész Gergely fuvolaművész estjét rendezik meg.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Ittész Gergely fuvolaművész gyakran lép fel a magyar kortárszenei együttesekkel és ad szólóesteket. Széles repertoárján számos ritkaság is szerepel. A Talizmán nevű etno-jazzrock együt-

tes tagja és zeneszerzője, de más dzsesszformációkban is fellépett. Jelenleg a Váci Zeneművészeti Szakközépiskola és a győri Széchenyi István Zeneművészeti Főiskola fuvolanára. 2001-ben Liszt-díjjal tüntették ki.

Pavlovits Dávid gitárművész, az SZTE Konzervatóriuma tanárát aligha kell már a szegedi zenekaroknak bemutatni. Közös koncertjük műsorán Locatelli, Mauro Giuliani, Heitor Villa-Lobos, Jacques Ibert, H. Badings, Toru Takemitsu és Astor Piazzolla művei csendülnek fel.

A befogott ragadozó madarat megfigyelésre a Szegedi Vadasparkba vitték.

Fotó: Puskás József

A madarászok a védett szárnyast a Szegedi Vadasparkba vitték, ahonnan néhány napos megfigyelés után szabadon engedték a láthatóan jó erőben lévő, egészséges madarat.

Lovászi Péter elmondta még, hogy az erdei fülesbagoly – egyik leggyakoribb bagolyfajunk – télen csapatokban vadászik, olykor

akár száz madár is összegyűlik egy csoportban. A hideg, havas időben azonban nem találunk elég egeret, pockot, ezért kóborolni kezdenek – a Metro baglya is így kereshetett új vadászterületet a raktárban. A madártani egyesület titkára külön is megköszönte az áruházban dolgozók segítségét.

NY. P.